आदेहात्देहपातावधि अप्रमादात्अनवधानत्वाद्यभावात् देहानांस्थूलसूक्ष्मकारणानांअंतात्बाधात् विशेषेणसद्यएवमुच्यते पूर्वोतुक्रममुक्तिजाभावित्याह हेत्विति हेतुर्मूलाज्ञानं तदनाशाद्विदेहादीनांअन्येषांचभूतानांकर्माविनाशस्ततःसर्गप्रलयौजन्ममरणेस्तइत्यर्थः ॥ २२ ॥ परप्रत्ययसर्गेशुद्धब्रह्मसाक्षात्कारोदयेनियतिर्धर्माधर्मौनानुवर्तते शुद्धब्रह्मविदस्तदधिगमउत्तरपूर्वाघयोरश्लेषविनाशावितिन्यायेनपूर्वपापस्यनाशउत्तरस्यासंश्लेषश्चभवतीत्यागामिजन्मकारणाभावान्मुक्तिरित्यर्थः परप्रत्ययाभावेसंसारानर्थयोगइत्याह भावेति येविपर्ययंअनात्मसुप्रकृत्यादिदेहांतेषुअन्यतमस्मिन्तत्समुदायेवाआत्मबुद्धिंकृत्वाआसतेतेभावानांमहदादीनांअंतप्रभवयोर्नाशोदययोरेवप्रज्ञाबुद्धिर्येषांतेतथाभवंति विपर्यस्तमतीनांमोक्षकथापिनास्तीत्यर्थः ॥ २३ ॥ धृत्याआसनाद्यप्रच्युत्यादेहान्धारयंतोयोगिनः बुध्यासंक्षिप्तंविषयेभ्यःप्रत्याहृतंचेतोयैस्ते स्थानेभ्यःअक्ष्यादिभ्यइंद्रियगोलकेभ्योध्वंसमानाःच्युताःत्यक्तान्नमयकोशाः सूक्ष्मत्वात्अन्नमयापेक्षया नतुवस्तुतःतान्प्राणेंद्रियादीन्उपासतेआत्मत्वेनचिंतयंति यथोक्तंपुराणांतरे दशमन्वंतराणीहतिष्ठंतींद्रियचिंतकाः भौतिकास्तुशतंपूर्णंसहस्रंत्वाभिमानिकाः बौद्धादशसहस्राणितिष्ठंतिविगतज्वराः पूर्णंशतसहस्रंतुतिष्ठंत्यव्यक्तचिंतकाः पुरुषंनिर्गुणंप्राप्यकालसंख्यानविद्यतइति ब्रह्मलोकेएतेसर्वेतिष्ठंतीत्यर्थः ॥ २४ ॥ यस्मादेवंतस्मात्यथागमं इंद्रियेभ्यःपराह्यर्थाअर्थेभ्यश्चपरंमनः मनसस्तुपराबुद्धिर्बुद्धेरात्मामहान्परः महतःपरमव्यक्तमव्यक्तात्पुरुषःपरः पुरुषान्नपरंकिंचित्साकाष्ठा

आदेहादप्रमादाच्चदेहांताद्विप्रमुच्यते ॥ हेतुयुक्तःसदासर्गोभूतानांप्रलयस्तथा ॥२२ ॥ परप्रत्ययसर्गेतुनियतिर्नातुवर्तते ॥ भावांतप्रभवप्रज्ञाआसतेयेविपर्ययं ॥ २३ ॥ धृत्यादेहान्धारयंतोबुद्धिसंक्षिप्तचेतसः ॥ स्थानेभ्योध्वंसमानाश्चसूक्ष्मत्वात्तानुपासते ॥ २४ ॥ यथागमंचगत्वावैबुद्ध्यातत्रैवबुद्ध्यते ॥ देहांतंकश्चिदन्वास्तेभावितात्मानिराश्रयं ॥ २५ ॥ युक्तंधारणयासम्यक्सतःकेचिदुपासते ॥ अभ्यस्यंतिपरंदेवंविद्युत्संशब्दिताक्षरं ॥ २६ ॥

सापरागतिरितीमंवेदमनतिक्रम्यततस्ततःपरंपरंस्थानंगत्वातत्रपरस्यांकाष्ठायांविषयेस्वयमेवबुध्याधीवृत्त्याबुध्यतेजानातिपरांकाष्ठां देहांतंअव्यक्तादपिपरं एतेनाव्यक्तात्पुरुषःपरइतिश्रौतमव्यक्तपदंदेहपरंनतुसांख्याभिमताव्यक्तपरमितिव्याख्यातं अनुमानिकाधिकरणेचैतत्स्पष्टं तंदेहांतंकश्चिदेवभावितात्मायोगशोधितमतिरन्वास्तेऽनुशास्त्राचार्योपदेशमनुप्राप्यास्तेनिराश्रयंस्वमहिमप्रतिष्ठंपराकाष्ठारूपत्वात् ॥ २५ ॥ युक्तमिति धारणयाधारणाविषयेणमूर्तब्रह्मणाकृष्णादिनायुक्तंतादात्म्यसंबंधेनसेव्यसेवकभावेनवायुक्तंनिबद्धंआत्मानंकश्चिदुपास्ते सतइतिकर्मणिषष्ठी अविद्याशबलंकेचिदुपासते अपरेपरंशबलादुत्कृष्टंनिर्गुणंब्रह्मअभ्यस्यंतिपुनःपुनरनुभवविषयतामापादयंति विद्युत्संशब्दितंसकृद्विभातोह्येषब्रह्मलोकइतिश्रुतेःविद्युद्वत्सकृद्विभातत्वेनविद्युत्संशब्दितं केनेषितमित्युपनिषत्प्रसिद्धमिदंविशेषणं अक्षरं अपरिणामि ननुदेहांतपदेनैवैतदुक्तं सत्यं तत्रज्ञेयत्वेनोक्तंइहतूपास्यत्वेनोच्यते कःपुनरेतावताभेदः शृणु आद्येश्रवणादिप्रणाल्याध्यस्तानात्मनिरसनेनात्मतत्त्वावाप्तिःसर्पबाधेनेवरज्ज्ववगतिः द्वितीयेतुमूलप्रमाणाभावेपितवपाणौपंचरत्नानीतिवदतोवाक्यंकदाचित्संवाद्यतेतद्वत्त्वंब्रह्मासीतिगुरुवाक्येविश्वासमात्रात्प्रवृत्तआत्मनोब्रह्मभावंचिंतयंस्तमनुभवति सेयंसंवादिभ्रमवदुपास्तिर्ब्रह्मसाक्षात्कारफलेति ॥ २६ ॥